

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

**ΓΡΑΠΤΗ ΕΞΕΤΑΣΗ ΓΙΑ ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟΥ ΠΟΛΥ ΚΑΛΗΣ ΓΝΩΣΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ**

Θέμα: ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Ημερομηνία: 30 Μαρτίου 2013

Διάρκεια: 2 ώρες και 30΄

**ΤΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΠΕΝΤΕ (5) ΣΕΛΙΔΕΣ
ΟΛΕΣ ΟΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΝΑ ΔΟΘΟΥΝ ΣΤΟ ΤΕΤΡΑΔΙΟ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ**

ΜΕΡΟΣ Α΄: ΕΚΘΕΣΗ

(Μονάδες 50)

Να αναπτύξετε ένα από τα πιο κάτω θέματα (450-500 λέξεις):

1. *Η μετανάστευση είναι ένα φαινόμενο που έχει πάρει τεράστιες διαστάσεις στην εποχή μας.*

Να αναπτύξετε τις κυριότερες αιτίες που οδηγούν τους ανθρώπους στη μετανάστευση και να σχολιάσετε τέσσερα (4) θετικά και τέσσερα (4) αρνητικά αποτελέσματα αυτού του φαινομένου.

2. *Όταν ο άνθρωπος περιφρονεί τις ηθικές αξίες, υποφέρει.*

Να αναπτύξετε την πιο πάνω θέση και να σχολιάσετε τις ποικίλες συνέπειες της ηθικής κρίσης στη ζωή του σύγχρονου ανθρώπου.

3. *Στην εποχή μας οι λαοί καλούνται σε μια παγκόσμια συνύπαρξη, η οποία μπορεί να προσφέρει σημαντικά οφέλη αλλά εγκυμονεί και σοβαρούς κινδύνους.*

Να αναπτύξετε τέσσερα (4) σημαντικά, κατά την άποψή σας, οφέλη και τέσσερις (4) σοβαρούς κινδύνους από τη συνύπαρξη των λαών.

ΜΕΡΟΣ Β΄: ΚΕΙΜΕΝΟ ΓΙΑ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ

(Μονάδες 30)

Να διαβάσετε με προσοχή το πιο κάτω κείμενο και να απαντήσετε ΣΕ ΟΛΕΣ τις ερωτήσεις που ακολουθούν:

Η συνήθης θεώρηση της αντίληψης του ανθρώπου σχετικά με το χρήμα έχει να κάνει με μια βαθιά ιδιοτελή **χρήση** του, όπου το χρήμα που έχω ανήκει μόνο σε μένα και το χρησιμοποιώ αποκλειστικά για τις δικές μου ανάγκες. Αυτό μάλιστα θεωρείται τόσο

αυτονόητο που, αν για παράδειγμα έλεγες σε κάποιον ότι πρέπει να συμβάλει οικονομικά στην ενίσχυση κάποιων κοινωνικών ή περιβαλλοντικών δράσεων, αυτό το «πρέπει» θα τον αναστάτωνα σε βαθμό αγανάκτησης. Αυτή η βαθιά **ιδιοτελής** στάση απέναντι στο χρήμα, τόσο από τη μεριά όλων ως ατομικές μονάδες, όσο και ως κοινωνία ή έθνος ή πολυεθνικός οργανισμός, καταδεικνύει ότι υπάρχει ένας βαθύς πυρήνας ιδιοτέλειας στον άνθρωπο που είναι και η βαθύτερη αιτία της κοινωνικής **αποσάθρωσης**, της διαφθοράς, της βίας και της εγκληματικότητας, αφού κατασταλάζει και επικάθεται σ' ολόκληρο το κοινωνικό πεδίο. Σήμερα το 2% της ανθρωπότητας **κατέχει** πάνω από το 50% του παγκόσμιου πλούτου. Υπάρχουν **μεγιστάνες** του χρήματος που έχουν περιουσία μεγαλύτερη από το ΑΕΠ ολόκληρων κρατών. Τι νόημα έχει μία τέτοια θηριώδης ανισότητα;

Το χρήμα έχει δύναμη. Μια δύναμη που του την αποδίδουμε όμως εμείς οι ίδιοι, αφού εμείς οι ίδιοι το δημιουργήσαμε και εμείς το συντηρούμε. Χωρίς εμάς τους ανθρώπους το χρήμα θα ήταν ένα άχρηστο πράγμα. Στη φύση δεν υπάρχει χρήμα και όλο αυτό το ανθρώπινο εποικοδόμημα δεν θα είχε κανένα ρόλο χωρίς εμάς. Είναι ένα ψυχολογικό προϊόν του ανθρώπου, ένα συμβολικό αντίκρισμα ενέργειας όπου όλη του η ύπαρξη κρέμεται από τη θέση που έχει στις συνειδήσεις μας. Αυτό βέβαια δεν το καθιστά αδύναμο. Αντιθέτως, ακριβώς γιατί είναι ένα εποικοδόμημα, έχει τόσο **ισχυρή** επίδραση πάνω μας.

Είναι αλήθεια ότι το χρήμα έχει βοηθήσει την ανθρωπότητα να ξεφύγει από την ανάγκη της επιβίωσης. Μόνο με την ανταλλαγή προϊόντων η **ανέχεια** θα ήταν τέτοια που δε θα μπορούσε να απελευθερώσει χρόνο για τον άνθρωπο και ένα τεράστιο τμήμα του υγιούς ανθρώπινου πολιτισμού σήμερα δε θα υπήρχε. Αλλά αυτό που συμβαίνει είναι ότι το χρήμα έχει καταλήξει να παίζει ένα ρόλο κυριαρχίας και εξουσίας· σε τέτοιο μάλιστα βαθμό που το ίδιο το χρήμα **να υπερβαίνει** σε αξία ακόμη και την ίδια την ανθρώπινη (και όχι μόνο) ζωή. Τα μεγαλύτερα σήμερα χρηματικά ποσά ανά τομέα ξοδεύονται (κατά σειρά μεγεθών) σε στρατιωτικό εξοπλισμό, σε ναρκωτικά, σε αλκοόλ και στην πορνεία! **Το θαυμαστικό εδώ δείχνει πόσο μακριά από την αλήθεια βρισκόμαστε, όταν ισχυρίζονται κάποιοι ότι δεν υπάρχουν τα χρήματα για να μπορέσει η ανθρωπότητα να επιλύσει τα τεράστια προβλήματα που την ταλανίζουν**, όπως η φτώχεια και η πείνα, η περιβαλλοντική καταστροφή, τα ζητήματα που συνδέονται με τη μετανάστευση και τους πολέμους, η οικονομική κρίση, η ανεργία, το ενεργειακό κλπ.

Αναγκαίο είναι να αλλάξει ο τρόπος θεώρησης του χρήματος αλλά και της **νοηματοδότησής** του. Αυτό όμως δεν αποτελεί και ιδιαίτερο πρόβλημα, καθώς όλοι αντιλαμβανόμαστε πως μια νοήμων (ανιδιοτελής δηλαδή) χρήση του χρήματος θα διαμόρφωνε έναν άλλο πολύ καλύτερο κόσμο. Το χρήμα αντλεί το νόημά του όταν

ξοδεύεται σε γενναιόδωρη εθελοντική κοινωνική προσφορά. Τι νόημα έχει η οικονομία για την οικονομία, το χρήμα για το χρήμα; Αν η οικονομία δεν εξυπηρετεί την κοινωνία, τι νόημα έχει η ύπαρξή του; Πρέπει επιτέλους να ορίσουμε τη σημασία του κέρδους. Να ιεραρχήσουμε τα πράγματα και τις αξίες τοποθετώντας τα στις θέσεις που τους αρμόζει μέσα στη συνείδησή μας. **«Μια οικονομία με συνείδηση», είναι το απαιτούμενο. Μια νέα δηλαδή οικονομική ηθική.** Η σημερινή παγκόσμια ανάγκη απαιτεί τεράστια ποσά· που υπάρχουν. Πρέπει όμως να κατευθυνθούν στη λογική μιας κάλυψης των αναγκών του άλλου σαν μια αλλαγή πορείας από τη βαθιά ψυχολογικά στρέβλωση της απληστίας για δύναμη και κυριαρχία, από την τιτανοποίηση της ικανοποίησης των πιο ανόητων επιθυμιών μας έναντι ακόμη και της ζωής των άλλων ή και ολόκληρου του πλανήτη.

Γιώργου Μαυρουλέα, *Πώς αντιλαμβανόμαστε στη συνείδησή μας το χρήμα* (διασκευή)

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Να γράψετε την περίληψη του πιο πάνω κειμένου **με δικά σας λόγια** (100 -120 λέξεις περίπου). **(Μονάδες 10)**

2. α) Να γράψετε δύο (2) επιχειρήματα του συγγραφέα με τα οποία υποστηρίζει την άποψη ότι οι άνθρωποι αντιμετωπίζουν το χρήμα με ιδιοτέλεια.

β) Να γράψετε δύο (2) επιχειρήματα του συγγραφέα με τα οποία υποστηρίζει την άποψη ότι σήμερα το χρήμα χρησιμοποιείται για αρνητικούς σκοπούς.

(Μονάδες 8)

3. Να εξηγήσετε τις δύο (2) πιο κάτω θέσεις του συγγραφέα και να τις σχολιάσετε αναφέροντας και αιτιολογώντας τη συμφωνία ή διαφωνία σας. (Μια παράγραφος για κάθε θέση - 100 περίπου λέξεις για κάθε παράγραφο)

α) **«Το θαυμαστικό εδώ δείχνει πόσο μακριά από την αλήθεια βρισκόμαστε, όταν ισχυρίζονται κάποιοι ότι δεν υπάρχουν τα χρήματα για να μπορέσει η ανθρωπότητα να επιλύσει τα τεράστια προβλήματα που την ταλανίζουν»**

β) **«Μια οικονομία με συνείδηση», είναι το απαιτούμενο. Μια νέα δηλαδή οικονομική ηθική.**

(Μονάδες 12)

ΜΕΡΟΣ Γ΄: ΓΛΩΣΣΑ (Μονάδες 20)

Οι λέξεις των ασκήσεων 1-4 προέρχονται από το ΚΕΙΜΕΝΟ ΓΙΑ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ.

1. Να αντικαταστήσετε καθεμιά από τις έντονα γραμμένες λέξεις με μια συνώνυμη, χωρίς να αλλάξετε τον γραμματικό τύπο της λέξης. Στο τετράδιο απαντήσεων να γράψετε μόνο τις δικές σας λέξεις. (Μονάδες 4)

α) Αυτό μάλιστα θεωρείται τόσο **αυτονόητο**...

β) Είναι και η βαθύτερη αιτία της κοινωνικής **αποσάθρωσης**...

γ) Υπάρχουν **μεγιστάνες** του χρήματος...

δ) Έχει τόσο **ισχυρή** επίδραση πάνω μας...

2. Να χωρίσετε τις πιο κάτω λέξεις στα συνθετικά τους μέρη.

α) ανέχεια

β) νοηματοδότησης

(Μονάδες 2)

3. Να γράψετε (α) ένα παράγωγο ουσιαστικό και (β) ένα παράγωγο επίθετο για την καθεμιά από τις πιο κάτω λέξεις: (Μονάδες 2)

	ουσιαστικό	επίθετο
i) κατέχει		
ii) να υπερβαίνει		

4. Να γράψετε τους τύπους των έντονα γραμμένων λέξεων που ζητούνται.

α) η ιδιοτελής στάση	I) γενική ενικού:	
	II) αιτιατική ενικού:	
β) στη χρήση του χρήματος	I) γενική πληθυντικού:	
	II) αιτιατική πληθυντικού:	

(Μονάδες 4)

5. **Να εντοπίσετε το λάθος στις πιο κάτω προτάσεις και να γράψετε στο τετράδιό σας μόνο τη διορθωμένη λέξη. Μόνο ένα λάθος υπάρχει σε κάθε πρόταση. (Μονάδες 2)**

α) Υπάρχει πιθανότητα η πολύ ελευθερία, η μεγάλη επιείκεια και η χαλάρωση να οδηγήσουν σε δυσάρεστες καταστάσεις.

β) Επιθυμώ να εφιστήσω την προσοχή σας στους κανονισμούς που διέπουν την ομαλή λειτουργία του σχολείου.

6. **Να αντικαταστήσετε τις έντονα γραμμένες λόγιες φράσεις με την αντίστοιχη φράση στη νεοελληνική γλώσσα με τρόπο που να μην αλλάζει το νόημα της πρότασης. (Μονάδες 4)**

α) Είναι δύσκολο να προβλέψει κάποιος **τι μέλλει γενέσθαι** στις σχέσεις Κύπρου – Ισραήλ – Τουρκίας εξαιτίας της ύπαρξης φυσικού αερίου στη γύρω περιοχή.

β) Οι γονείς του συμμαθητή σου **πνέουν μένεα** εναντίον σου, επειδή πληροφορήθηκαν την απρεπή συμπεριφορά σου προς το παιδί τους.

7. **Να συμπληρώσετε τις πιο κάτω προτάσεις με το σωστό τύπο του ρήματος που είναι γραμμένος με έντονα γράμματα. (Μονάδες 2)**

I. να επιλύσει

α) Οι πολίτες(οριστική ενεστώτα) τα προβλήματά τους με ψυχραιμία και σύνεση.

β) Οι μεταξύ σας διαφορές(μέλλοντας στιγμιαίος, παθητική φωνή) με συλλογική προσπάθεια και αμοιβαίες υποχωρήσεις.

II. επέβαλε

α) Κατόρθωσε(υποτακτική αορίστου) τις θέσεις του στη Γενική Συνέλευση της Οργάνωσης.

β) Εύκολα(οριστική παρακειμένου παθητικής φωνής) στο περιβάλλον της, με την εξυπνάδα και την ευφράδεια του λόγου της.
